

14

KIS NAP

...HALLGATTA NAGY ÁHITATTAL... (Lásd a 267. lapon.)

XXXIII. kötet, 17. szám.

Ára negyedévre 1 frt 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1887. október 23-án.

...jós»
zámút
elha-
a rej-
ha rá-
beküld-
kivánt
talához
Fenyve-
ni mun-
a czikk

an írása
reit nem

ak hoz-
a »Kis
lvasnák.
jó lélek-
rançais»,
hó 1. és
és esinos
eszti és
r, Nádor-
bácsi.

ultak ja-
ala rende-
vét) 7 frt

Mattiassich

Mattiassich
5 kr.

ich Margit

gyes ada-
ó bácsi.

maeum-épület
esten.

A SÁNTA SZOMSZÉD.

— Elbeszélés. —

(Vége)

s szegény Palival ki tudja mi történt volna, ha maga a csordapásztor is észre nem veszi a bajt. Látta már előbb is, mikor a bika még a kis Lórikát üldözte; de messze volt, nem érhetett oda és még távolból látta, mikép háritja el Pali a veszedelmet a megrémült gyermekekről s mikép jut ő maga veszedembe.

Mert nem kis veszedelem volt az. A bika, miután a levegőbe dobta Palit, nem elégedett meg ennyivel, pedig szegény fiúnak már ez is ugyancsak elég volt. Nagyot zuhant a földre és amint leesett, jobb lábában valami rettentő nagy fájdalmat érzett, úgy hogy elvesztette az eszméletét. A bika pedig, a mint áldozatát a földön heverni látta, vak dühhel rontott feléje, hogy összetapossa, mert ez szokása a dühödt bikának. Csak még egy pillanat és vége lett volna Palinak örökre!

Hanem épen abban a pillanatban érkezett oda a csordás és villámgyorsan ráborította a szürét az állat fejére. A bika nem látott többé semmit és még dühösebben kapálózott, rázta fejét, hogy ledobja a szürét, de ez jól megakadt a szarvakon. A csordás pedig a furkós botjával nagyokat ütött a bikára, amit ez már ugyancsak megérezett és egy csöppet sem talált kellemesnek; menekülni igyekezett és nem látva semmit, vakon eliramodott.

— Csak szaladj, majd rád találok, szólt a csordás. De most lássuk, mi van ezzel a fiúval... úgy fekszik itt, mintha már élet sem volna benne.

Lehajolt hozzá, tapogatta, rázogatta de Pali nem nyitotta föl a szemét.

— Még él... ver a szive, de valami nagy baja történt. Most már mit tegyek vele? Egymagam el nem tudom vinni.

A mint szétnézett, messze a gyaloguton egy embert látott közeledni. Ráismert, — az öreg kőmives volt, a ki a szomszéd faluból tért haza. Integettet neki s az öreg mihamar ott termett.

— Mi a baj? Mi történt itt? Ni... az én kis tanítványom... az a derék, ügyes Pali gyerek! Mi lelte?

A csordás hamarosan elmondta, amit látott és tudott.

— És hol vannak a kastélybeli urfiak? kérde az öreg mester. Most már segíthetnének valamivel, mikor miattuk történt a baj.

— Azok elszaladtak, bizony aligha megállnak hazáig. De talán küldenek majd segítséget.

— Nem bizom én abban. Ismerem én őket, tudom, milyen barátságtalanok. Én itt maradok, siessen maga be a faluba és kérje meg valamelyik gazdát, hogy jöjjön ki kocsival a szegény betegért.

A csordás gyorsan távozott, az öreg mester pedig ott maradt az alélt fiu mellett, dörzsölgette, élesztgette, ölébe emelte a fejét, de Pali csak nem eszmélt föl, ami ugyancsak megrémítette a jó öreget. Mert jó szive volt és nagyon megszerette a szegény árva fiút, a kiből olyan szép tehetséget és iparkodást látott.

— Bizony kár volna érte, ha meghalna, dörmögé az öreg. Talán akadt volna szerencséje, hogy valamikor tanul-

tott volna s ember válhatott volna be-
le... különb még nálamnál is Ejnye
... Pali!... szegény kis fiam... térj
agadhoz, no!

Lassan lassan Pali csakugyan esz-
mélmi kezdett.

— No, csakhogy már föleszméltél!
szólt az öreg mester örvendve. Fáj va-
lamid? Hol fáj?

Pali mozdulni próbált, de fájdalma-
san fölajdult.

— Jaj a lábam! A jobb lábam!

— Talán bizony a lábad tört el? Az
volna még csak szép multság!

Az pedig úgy volt, és pedig nagyon
roszul volt. A szegény fiu néhány pillanat
mulva ismét elvesztette eszméletét és nem
is tudta, mikép vitték be a faluba. Mikor
ismét fölpillantott, megint a jó öreg mes-
tert látta maga mellett.

— Ne félj semmit, itt vagy ná-
lam... itt jobb helyed van, mint máshol.
Nálam van elég hely, a feleségem pedig
majd gondodat viseli, ráér. Már küldtem
doktorért is, mindjárt itt lesz.

Az orvos el is jött nemsokára és mi-
kor megvizsgálta a beteget, nagyon komoly
arcot mutatott. Megtette, amit lehetett,
de az öreg mesterhez így szólt:

— Meg fog gyógyulni, de alig hi-
szem, hogy valaha ép ember lehessen. A
törés igen nagy, sánta lesz egész életére.

— Már bizony ez nagy baj szegény-
nek, mert így soha nem lesz erős munkás
belőle. Csak legalább tanulhatna valami
okosat... kár érte, hogy olyan szegény
árva. Bizony a kastélybeliek tehetnének
érette valamit, mikor miattuk járt szeren-
csétlenül.

De a kastélybeliek effélére nem igen
gondoltak. A három testvér, a mint haza
került, ugyancsak őrizkedett, hogy elbe-
szélje valakinek a történeteket; úgy titok-
ban gondoltak ugyan arra, hogy hálával
tartoznak ama szegény fiu iránt. De aztán
kiverték a fejökből ezt a gondolatot.

— No bizony! Mit törődünk egy
olyan szurtos pásztorgyerekkel? Örüljön,
hogy nem büntetjük, a miért a könyvün-
ket ellopta. Ugy sem találkozunk vele
talán soha többé.

Nem sokára el is mentek a kastély-
ból valahová fürdőbe, aztán vissza a vá-
rosba és nem is gondoltak szegény Palira,
a ki pedig, mikor ott betegen feküdt, sok-
szor gondolt rájuk. Jól esett volna neki,
ha eljönnek hozzá biztató, vigasztaló szó-
val, hálájuk bizonyításával. Abban a szép
könyvben, melyet elvettek tőle és aztán
ugy csuffá tettek, végre pedig veszedelmet
idézték föl vele, abban olvasott ő olyan
történetet is, hogy milyen jól jár, a ki jót
tesz, milyen háládatosak az emberek. De
hát úgy látszik, az csak úgy meg van írva,
a valóságban nincs mindig úgy, vannak
háládatlan emberek.

Lassan, lassan jobban lett a beteg fiu,
már föl is ülhetett az ágyból és az orvos
csak ritkán jött ki hozzá. Hanem a hány-
szor jött, mindig olvasgatva, rajzolgatva
találta, ez pedig feltűnt neki, mert tudta,
hogy csak szegény árva páasztorgyerek.
Meghallotta aztán az öreg kőmives mester-
től, milyen iparkodó, tudnivágyó fiu.

— Ez derék, mondá az orvos. Ez
arra mutat, hogy van tehetsége, törekvése.
Majd körülnézek a városban, talán akad
valami.

A jószívű orvos nem feledte el ígéretét és mert igazán utána látott, talált is egy gadag gyermekbarátot, a ki kész volt megpróbálni, lehet-é abból a pásztor-gyerekből valami. Egy napon tehát az orvos azzal a hírrel jött ki, hogy mihelyt Pali felépül, beviszi a városba.

— Most hát csak iparkodjál, hogy mielőbb meggyógyulj, biztatá.

Már erre Pali iparkodott is, erősödött is napról napra, hanem egy bajon nem segíthetett. Ugy lett, miként az orvos előre mondta, — sánta maradt.

— Az baj, de nem valami nagy baj, szólt az orvos. Sánta lábbal is lehet az ember derék, tanult ember.

Egy hét mulva ott volt Pali a városban gazdag pártfogójánál, ki sokat adott a derék orvos szavára.

— Orvosom ajánlott, azt mondta, hogy ha módod volna tanulni, bizonyosan ember válnék belőled. Jól van, megpróbálok. De csak addig számithatsz pártfogósomra, a míg igazán iparkodol.

Palinak nem volt szüksége ilyen ijesztgetésre. Sánta lábával is majdnem tánczra kerekedett nagy örömben s őszintén fogadta, hogy nem fognak benne csalódni.

— Jól van. Most hát először láss mit tudsz. Kissé hátra vagy maradt mert már nem vagy éppen kis fiu. Ugy iparkodnod, hogy utolérhesd azokat, a veled egykoruak. De ehhez nagy szorgalom kell ám és erős kitartás.

Mihamar meggyőződtek, hogy egyik sem hiányzik Palinál. Egy év alatt annyit végzett, mint más hasonló két év alatt s

tanítói nem győzték dicsérni haladását. Pár év mulva annyira jutott, hogy magánál idősebb fiukkal került egy osztályba. Es mikor először lépett be ebbe az osztályba, egy fiut látott, ki épen a szomszédja volt a padban s a ki nagyon ismerősnek látszott. Nagyon hányaveti, gögös viseletü urfi volt, de sok pajtás vette mindig körül. Mihamar megtudta Pali, hogy csak

A BÜVÖS KATULYA. (Lásd a 269. lapon.)

ugyan ismeri ő ezt a fiut, mert ez nem volt más, mint Béla, a kivel egykor ott kint a mezőn találkozott, mikor az a bika-veszedelem történt. De Béla semmikép sem akart reá emlékezni, egészen elfelejtette a történeteket és gunyosan csak ugy emlegette Palit, hogy »az én sánta szomszédom.«

A sánta szomszéd azonban csakha-

mar veszedelmessé lett Bélára nézve. A tanároknak Pali lett a kedvenczök, mindenben őt állították oda példaképül; a fiuk két pártra osztottak. Egyik a sánta szomszéd pártja volt s ezek voltak a jó tanulók; a másik pártnak Béla volt a vezérök s ezek közt voltak mind a hetyke, rakoncátlan fiuk. De közéjük ment akárhány olyan is, ki titkon jobban szerette Palit és társait.

Igen ám, csakhogy a mint kívül voltak az iskolán, akkor Béláéknak állt feljebb, ők tudtak szebb és jobb játékokat, pajkosabb csínyeket s eldicsekedhettek olyan vitézkedésekkel, melyeket a tanár megbüntettett volna ugyan, ha megtudja, de az oktalan ifjak az effélet roppant jeles dolognak vélték, sokkal jelesebbnek, mint a szorgalmas tanulást. És mert Pali nem tartott velök, Béla akárhányszor csufolta:

— Ne is hívjátok, mi hasznát vehetnők a sánta szomszédnak? Félénk, gyáva az istenadta, csak arra való, hogy a könyvet bújja.

Palinak bizony felforrt a vére és elvörösödött haragjában, mikor ezt hallotta. Akárhányszor ki akart pattanni, hogy éppen Bélának nem volna szabad így csu-

folódnia s az az igazi gyáva, a ki nem meri megvallani, hogy egykor hibázott, igazán gyáva volt és röstelli, hogy hálát mutasson jótevője, megmentője iránt. De azután mégis csak nem szólt egyszer sem.

— Mi haszna szólnék? Még el se hinnék nekem, szegény fiunak. Ő gazdag, büszke urfi, nevetnének rajtam, ha szembe szállnék vele. Majd találok én más módot,

hogy fölébe kerekedjem.

És Pali nem tett egyebet, mint hogy tovább is a könyvei és rajzai mellett maradt. Pártfogója nemcsak évről évre jobban megszerette, hanem most már büszke is volt reá. Mert a hány-szor véget ért egy iskolai év, mindig azt hallotta, hogy Pali volt valamennyi közt a legderekabb fiu.

De azért Béla mégis csak megvetette és csufolta a szegény sánta szomszédot. Az igaz, hogy mikor az iskoláikat bevégezték, ő maga megbukott. De ezzel keveset törődött.

— No bizony, gazdag vagyok, kell is nekem az a sok ostoba tudomány. Vigan fogok élni, az az unalmas tanulás csak az afféle sánta szomszédnak való. Hadd kínlódják az istenadta, a mig én mulatok.

A BÜVÖS KATULYA. (Lásd a 269. lapon.)

És miként Béla, ugy gondolkodtak testvérei is, kiket Pali ez idő alatt szintén látott néha-néha. Hanem aztán messze szétváltak utaik. Felnőttek s Pali szép ösztöndíjat nyerve, a fővárosban folytatta tanulmányait, aztán külföldön utazott és megismerkedett a nagyvilággal. Béla és testvérei rég meg is feledkeztek róla.

De otthon, a kis faluban, nem felejtették el, hanem mindig örvendeztek, mikor egy-egy levél érkezett. Mert Pali sem felejtkezett el azokról, a kik szegény árva korában jók voltak hozzá. A derék Korpás gazda és a jó öreg kőmivestermester mindig tudták, hol jár, mit csinál Pali: tudták, hogy gyorsan szerencsés helyzetbe jutott jeles tehetségével és nagy szorgalmával, most már igazán nagyszerű palotákat, templomokat épít és híres ember. És nemcsak olvasták ezt, hanem hallották tőle magától is. Mert minden évben ellátogatott a kis faluba a jó emberekhez, mindig megrakva ajándékokkal.

— Mondtam én, hogy ember lesz még ebből! szólta büszkén az öreg kőmivestermester. Nekem is van részem benne, én tanítottam először.

Pali pedig háladatos volt. A nagyszerű munkáknál, melyeket végzett, tömérdek pénzt keresett, és legelső gondja is az volt, hogy gondtalan, kényelmes életet szerezzen egykori jóltevőinek. Korpás gazda és egész családja csak úgy mint az öreg kőmivestermester jólétben éltek, szinte sok is volt az egyszerű embereknek, amit kaptak. De legnagyobb örömük az volt, mikor Pali azt mondta, hogy régi kedves falucskájában szeretne ő is magának szép házat, egész kis kastélyt építeni, a hova

aztán minden esztendőben eljárna néhány hétre pihenni.

A vén kulcsár, ki nagyon öregén ugyan, de még szintén élt, ezt hallva, így szólt:

— Kár új kastélyt építeni, kedves fiam. Ha annyi a pénzed, vedd meg az én egykori uraságomnak a kastélyát. A jövő héten fogják licitálni, elmulatták Béla urfi és testvérei.

Az valóban úgy is volt. Sok év múlva még egyszer látta Pali őket, de nem a gögös, hetyke kedvben többé. Eljöttek, hogy bucsuzzanak szép kastélyuktól s jószáguktól. Oktalan pazarlással, tudatlan rossz gazdálkodással oda jutottak, hogy elvesztették mindenüket s mert jó napjaikban mindenkit bántottak, lenéztek, most nem volt, a ki segítsen rajtuk. Palié lett a szép kastély, melyből Béláék kiköltöztek, busan sóhajtva immáron későn:

— A sánta szomszéd járt az igaz uton, iparkodó, becsületes, áldozatkész volt, mi pedig elbizakodottak, munkátlanok és jótévők iránt háladatlanok. Előbb-utóbb pedig mindenkit utól éri az a sors, melyet tettei által kiérdemelt.

NÉVREJTVÉNY.

— 16 betű. —

13. 7. 15. 14. 15. Minden embert meglátogat.
 4. 3. 2. 6. Ez mindig jó kedvet mutat.
 11. 14. 8. 10. 7. Női nevek legszebbike.
 9. 12. 6. 14. 8. Mesteremberek egyike.
 1. 7. 5. Mélyen rejlik a hegyekbe,
 1—16. Híres magyar költő neve.

AZ ELSŐ PRÉDIKÁCIÓ.

— Beszélyke. —

(Képpel a czimlapon.)

MÉRGES pörölés hallatszott amonnan a kerítés felől.

— Add ide, ha mondom!

Az enyém, ... add ide!

— Kapd meg! No... itt van: fogd meg, ha tudod.

Ezt főnt a falkerítés tetején kapaszkodó Ferkó mondta, nagyot kaczagva hozzá. Ölnyi magas volt a fal és a tetején ült ingerkedő vigyorgással a fiu, kezében pedig madzagra kötve kínosan vergődő kis madárkát tartott és lógatott le. Nem valami ritka madár volt ez, mindössze is hitvány kis közönséges veréb. Bágyadtan csapkodott a szárnyaival és már csiripelni sem tudott, csak tátogatta a száját, a mint a nagy lóbálásban levegő után kapkodott.

Lent a kerítés tövében pedig egy szurtos, rongyos kis leány állt, rettentő mérges képpel nézett föl a fiura és kapkodott a madár után. De nem tudta elkapni, mert odafönt a szemes Ferkó mindig épen akkar rántotta föl a madzagot, mikor lent Zsuzska nagyot ugrott, hogy megkaparítsa a madárkát. A kis leány már szinte sírt, toporzékolt tehetetlen haragjában és a kis veréb után való szomorúságában: de a pajkos Ferkót ez csak még inkább mulattatta és annál nagyob kedve telt a kegyetlen játékban.

— Add ide, ha mondom! kiáltá Zsuzska. Add ide, mert majd megbánod!

— No, hadd lássuk, hogy bánom meg? szólit Ferkó.

Látszott, hogy egy csöppet sem ijedt meg a fenyegetéstől és bizonyosan még

sokáig folytatta volna a csunya játékot, kinozta volna a szegény madárkát és azt a szegény rongyos leánykát, ha egyszerre a kerítésen belől meg nem szólal egy szigoru hang:

— Mi az? Mi dolgod van ott fent? Jösz le tüstént?

A Ferkó apja hangja volt s a fiu erre ijedtében eleresztette a madzagot, a madárka nagyott zuhant a földre. Zsuzska oda rohant és fölemelte. A madárka nem igyekezett menekülni, eleresztette szárnyát lecsüggesztette nyakát. Biz azt akárki láthatta, hogy ennek vége van, agyon kinozták. De Zsuzska ezt még nem akarta himni, aggódó szeretettel magához szoritotta egyetlen kincsét, de egyuttal boszus gyűlölettel fenyegetőzött Ferkó felé:

— Megállj, megfizetek én még ezért!

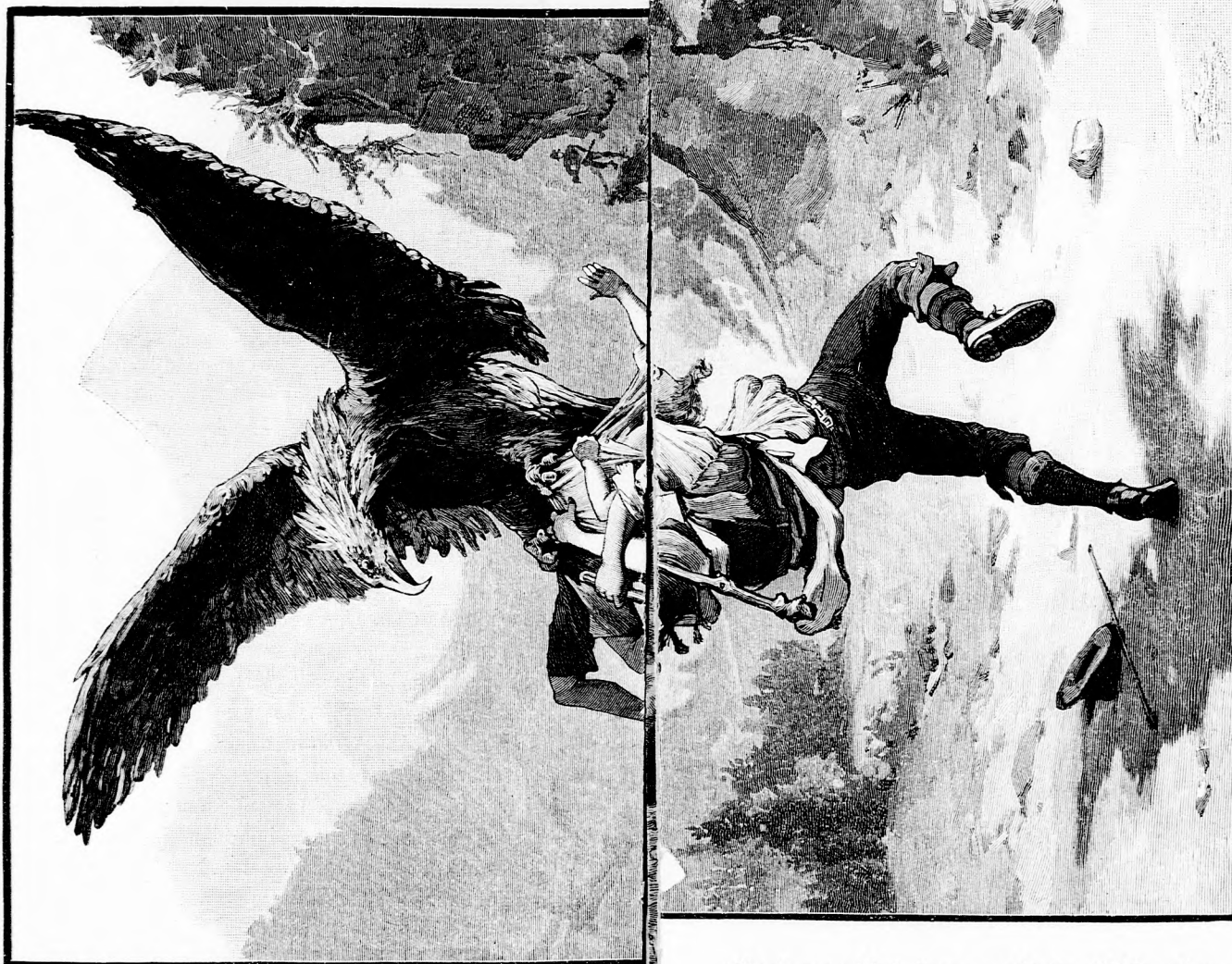
Ferkó ezt meghallotta, de édes keveset törődött vele. Egyáltalán ki törődött volna valamit az árva Zsuzskával? Hiszen tulajdonképen kicsoda, honnan került ide? Évekkel ezelőtt ugy találták az ut szélén és behozták a faluba, aztán irgalomból élt hol itt, hol ott és örülhetett, ha valaki megfogadta libapásztornak, ekkor legalább kapott egy darab kenyeret és szabad volt valahol a pajtában meghuzódnia éjszakára, nem ázott meg, ha éjjel szakadt az eső. Most is ott voltak a libái nem messze, azokhoz sietett vissza, dédelgetve az agyon kinozott kis verebet. Ma reggel találta ezt betegen, megszánta és fölvette, hogy meggyógyítja, fölneveli, talán valamikép meg is tarthatja. Így hát legalább lesz valamije, egy élő teremtes, a kít szerethet s a ki talán szintén fogja őt szeretni. Mert ezt Zsuzska el tudta kép-

zelní, milyen jó lehet az, ha valakit szeretnek. Láttá ő ezt ott a gazdájánál, hogy szeretik a gazda meg a felesége a kis leányukat, láttá a szomszédban is és akárhányszor meg is irigyelte. Őt nem szerette senki, ő sem szeretett senkit, sőt haragudott igen sok emberre. Hogy őt mindenki csufolta, bántotta, mindenkinek szabad volt gunyt üzni belőle, a mért rongyos, szurtos. Ha pedig panaszkodni akarna, nincs a ki meghallgassa.

Ezért szerette meg annyira ezt a kis madárkát és ime, mi történt vele! Az a vásott Ferkó kikapta a kezéből és beszaladt vele a házuk udvarába. Oda Zsuzska nem mert követni, mert a Ferkó apja tekintélyes gazda volt, annak az udvarán nem szabad ilyen szegény rongyos koldus leánynak mutatkozni. És Ferkó aztán fölmászott a kerítésre és madzagra kötve himbálta, kinozta a szegény beteg kis madárkát. Talán nem épen gonoszsgból tette, csak haszontalan pajkosságból; de Zsuzsikának ez mindegy volt. A mint vissza ért libáihoz, leült a fübe és dédelgette, élesztgette madárkáját. Hanem biz ez mind hiába volt. A szegény kis veréb még nehányszor megrándította fejét, szárnyát,

aztán mozdulatlan maradt. Vége kimult.

Zsuzska egy ideig mereven bámult a

madárkára. Eleinte nem akarta elhinni hogy vége az örömeinek, de biz az ugy volt, végre is csak el kellett hinnie. Nem

...t, nem kiabált többé. Ujjaival egy kis gödröt ásott a földben, eltemette a madárkát, aztán fölugrott és haragtól, gyűlölettől

— Megállj, megfizetek én még ezért! Még nem tudta, mit fog tenni, csak azt tudta, hogy [valami olyat tesz, ami nagyon, de nagyon fájjon annak a gonosz fiúnak. Most már csak ezen törte a fejét, mert nem volt könnyű kieszelni, mivel állhatna boszút. De majd csak kitalál valamit.

Ideje volt, hogy haza hajtsa a libáit. Erről sem szabad megfeledkezni, mert, különben kikap a gazdájától. A mint hazafelé ment, éppen akkor ért a templom elé, mikor a nép kifelé jött a szombati vecsernyéről. A templom ajtaja nyitva volt s a kis Zsuzska megállt, hogy legalább messziről be-kandikáljon.

Igen, ő csak messziről nézhetett oda be, még soha sem volt bent a tempomban. Hallotta ő, hogy ott a pap nagyon szépeket beszél, látta messziről a szép aranyos oltárt, a csillogó gyertyákat és elképzelte, milyen boldog lehet az, a kinek szabad oda bemenni. De olyan rongyosan, szurtosan mint ő, senki sem megy oda, mindenki ünneplő ruhát ölt ... bizonyosan ki is kergetnék, ha

villogó szemekkel össze szoritotta ökleit, fenyegetőleg fordult a Ferkóék háza felé és boszuvágyó hangon kiáltá ismét:

bemenne, senki sem engedné, hogy oda álljon vagy üljön melléje. Mert büszke nép ám ez a falusi nép. Zsuzska elgon-

dolkozott, hogy valamikor talán mégis csak bejut egyszer; ha hűségesen szolgál, talán kap olyan jó ruhát, hogy bemehet a templomba.

A mint ezen töprenkedett, egy szelid képű ősz férfi lépett oda hozzá.

— Hát te, kis leány, mért csak így messziről kandikálsz be az Isten házába, mért nem vagy ott bent soha?

— Oh, nem szabad nekem oda bemennem.

— Nem szabad? Ugyan mért nem?

— Mert szegény vagyok... rongyos vagyok...

— Az Isten háza mindenkinek nyitva van, Isten előtt mindenki egyforma, aki igaz tiszta szívvel imádkozik hozzá.

— Meglehet... nem tudom... de egyszer be akartam menni és akkor azok a hetyke cifra leányok elkergettek, hogy nem szabad közéjük mennem.

— Nagyon rosszul tették, nem is volt joguk azt tenni. És te szeretnél templomba járni?

— Oh, nagyon!

— No hát csak jőjj bátran. Holnap vasárnap lesz, nagymise és prédikáció, hát légy te is ott.

— Igen ám, de ha megint elkergetnek?

— Ne félj semmitől. Harangozáskor légy ott a kapu ajtaja előtt, majd én magam bevezetlek.

Már így aztán nem lehetett baj, azt jól tudta Zsuzska. Ismerte az öreg urat, az maga a jó öreg lelkész volt.

Nagyon elégedetten tért haza és egészen nyugodtan aludt volna el ott a pajta zugában a szalmán, ha eszébe nem

jut a kedves madárkája, melynek regge annyira örült s melytől Ferkó megfeszította. Újra föltámadt haragja és boszúvágya s nem gondolt egyébre, mint arra, mikép tölthetné rajta boszúját.

— Majd jut eszembe valami... ha ma nem, holnap... vagy holnapután... akármikor... de az bizonyos, hogy visszafizetem neki.

Ez a gondolat megnyugtatta és ezzel aludt el. Még álmában is ezzel foglalkozott: azt álmodta, hogy ő ül fönt egy magas kőfalon és madzagra kötve lógatja le Ferkót a mélységbe, nagyon, nagyon mély örvénybe... oda le fog esni és meghal, mint a szegény kis madárka.

Szinte sajnálta reggel, mikor fölébredt, hogy csak álom volt. Mert a valóságban bajos lesz Ferkót madzagra kötni és valami nagy mélységbe pottyantani; de majd talál más valamit.

Talált is, még pedig hamarább, mint gondolta. Korán reggel kelt föl, mint rendesen és kihajtotta libáit. Ma korán kell jóllakniok, mert korán behajtja őket. Második harangszóra pontosan ott akar lenni a templom ajtajánál, hogy a jó öreg lelkész ott találja.

Messze kint a mezőn állt egy nagy pajta, épen Ferkó apjának a pajtája. Most üres volt és a kapuja rendesen zárva állt; de amint Zsuzsika elhaladt előtte, nyitva látta a kaput. Kíváncsi lett, mit csinálnak odabent épen vasárnapi szent napon. Oda ment és látta, hogy épen ellensége van ott, a gonosz Ferkó, aki bizonyosan veréb-fészket keresgél fönt a padlásgerendákon.

Zsuzskának hirtelen eszébe ötlött valami. Itt a jó alkalom, hogy boszúját

kitöltse. Ha rácsukja Ferkóra a kaput, nem tud kijönni, ott fog bőjtölni a szép vasárnapi ünnepen és talán másnap, harmadnap is; mert meglehet, hogy sokáig nem megy arra a tájra senki. Hiába fog kiáltozni, nem fogja senki kiszabadítani, talán ott fog éhen-szomjan halni. Akkor aztán Zsuzska meg lesz elégedve.

Óvatosan fogott hozzá és csakugyan behuzta a kaput, kívül a nagy toló zárral elrekesztelte, mielőtt Ferkó észrevehette volna, mi történt. De a zajra mégis figyelmessé lett.

— Hohó! Ne zárják be! kiáltá. Itt vagyok bent!

— Tudom! felelé Zsuzska kárörvendve. Ott vagy és ott is maradsz. Mondtam, hogy megfizetek neked a madárkáért! Most jöjj ki, a hogy tudsz.

Ferkó kiabált, fenyegetőzött, de Zsuzska csak nevette és elszaladt. Tökéletesen meg volt elégedve, boszúvágya ki volt elégítve és most már nyugodtan ment a templom felé, hogy meglegyen másik nagy gyönyörűsége is, melyre oly régen vágyott. Épen jókor ért oda, mert már jött az öreg lelkész.

— No jöjj, te kis vadóc, mondá barátságosan. És jövőre ne kerülj az Isten házába, hanem lépj be, mikor nyitva látod.

Bevezette és egy félre eső zugocskába ültette, szemben a szószékkel. Zsuzska örvendve és álmélkodva ült ott. Látta, hogy a többi emberek imádkoznak s ő is szeretett volna imádkozni, de nem tudta, hogy fogjon hozzá. És a mint megszólalt az orgona hangja, fölcsendült a szent ének s a pap az oltárnál végezte az áhitatot, a tudatlan egyszerű leányka elfelejtett

tett minden egyebet, csak nézte, hallgatta nagy áhitattal (Lásd a képet a czímlapon.) és szívébe nagy öröm, megnyugvás szállott.

Egyszerre aztán látta, hogy az öreg lelkész fölmege a szószékre és aztán kezd prédikálni. Ez volt az első prédikáció, amit hallott.

Figyelmesen hallgatta, hogy ugyan mit beszél az a jóságos képü öreg pap. Nem igen értette egészen, kivált eleinte. De hova-tovább mindinkább értette és minél tovább prédikált a pap, Zsuzska annál nyugtalanabb lett. Mert hát olyan furcsa volt az, amit hallott. Talán bizony tudta, látta az öreg lelkész, mit csinált Zsuzska. Én nem hiszem, csak a véletlen hozta úgy, — de éppen a felebaráti szeretetről beszélt, arról, hogy a szenvedést viselni kell megadással, embertársainkat szeretni kell és ha vétettek ellenünk, meg kell bocsátani, valamint mi is óhajtjuk, hogy bocsánatot nyerjünk, ha vétettünk; mert csak gonosz lelkü ember nem bocsát meg ellenségének és nem kíván magának bocsánatot.

A prédikációnak régen vége volt, de Zsuzskának még mindig ott csengett a fülében. Már ki is ment a templomból, s még mindig arra gondolt, amit hallott. Ha az úgy van, akkor ő gonosz... mert ő nem bocsátott meg ellenségének... ő boszut állt, fájdalmat okozott... pedig ezt csak rozslélkűek teszik.

Még egy kis ideig nagyon vivódott a szegény együgyü leányka. Aztán hirtelen neki iramodott és meg sem állt, míg el nem jutott a pajtáig, hol Ferkó kétségbeesetten szenvedte fogságát. Hirtelen kinyitott az ajtó és Zsuzska így szólt:

— Boszut akartam állani... de nem teszem, nem akarok gonosz lenni. Nagy fájdalmat okoztál nekem, szegény árva leánynak, de megbocsátom és ha én bántottalak, kérlek bocsáss meg.

Ferkó, a ki pajkos volt, de nem rossz szívű, meglepetve nézett a szegény leánykára. Nagyon megszegyenyítve érezte magát. Kezet nyujtva, mondá:

— Megérdemlettem volna, hogy kitöltsd rajtam a boszudat. Szivtelen voltam hozzád. De ezentul másképp lesz. Ha akarod, legyünk jó barátok.

És Ferkó otthon mindent őszintén elmondott jó édes anyjának. Ez pedig abból, amit hallott, megértette azt, hogy az a szegény árva Zsuzska igen jó, nemes szívű gyermek lehet.

— Házamhoz veszem, fölnevelem, legyen derék leány belőle.

Ugy is lett. És másnap Zsuzska már nem járt rongyosan, nem volt elhagyatva. S derék, kedves, munkás leány lett belőle, kit mindenki szeretett, mert ő is mindig megemlékezett arra, mire tanította az első prédikáció.

SZÁRNYAS GYERMEKRABLÓ.

(Képpel a 264—265. lapokon.)

AVAD bérczvidékek lakói régóta beszélik, hogy nemcsak medve, farkas válik veszedelmére a magára maradt kis gyermeknek, hanem van szárnyas rabló is, a hatalmas királyi sas, amely vakmerőségében nem ismer határt. Nemcsak bárányt és más apró állatot ragad el, hanem gyöngye kis gyermeket is.

Ezt sokáig el sem akarták hinni, de sok eset történt, mely bizonyítja, hogy a madarak királya néha ugyancsak gonosz rabló. Szerencsére csak ritkán sikerül

a terve egészen, sőt legtöbbször keserűen meglakol érte.

Harmadéve történt a zord Havas-hegység egy szűk völgyében, hogy két fiu gyanútlanul legeltette az apjuk juhait. Tulajdonképen csak a nagyobbik volt a pásztor, mert a másik még kicsike volt és inkább csak azért ment ki, hogy vadvirágot szedjen. Mikor a kicsike már elfáradt, lefeküdt és el is szenderült. Arra ébredt föl, hogy a levegőbe emeli valaki s amint fölpillantott, rémülten látta, hogy egy hatalmas sas kaparította meg ruháinál fogva és igyekszik vele fölrepülni. Kétségbeesett kiáltására bátyja odapillantott és meglátta a veszedelmet. Persze rögtön odafutott s mert a sas a nehéz prédával nem birt gyorsan fölemelkedni, a jó testvér még idején érkezett, hogy megragadja a kis fiut. De a sas nem engedte könnyen a zsákmányát. Kemény tusa támadt, a sas dühösen vagdalkozott csőrével és szárnyaival, de a fiu is nagyokat ütött botjával a fejére, úgy, hogy a sas végre is eleresztette a kis fiuskát s odább akart röpködni. De a zajra figyelmessé lett egy éppen közel levő vadász is, és jól célzott lövéssel leterítette a gonosz rablót.

Egy másik sas a szénaboglya mellett alvó kis fiuskát ragadta meg, de szerencsére ennek az apja közel volt, odaugrott és vasvillával olyat ütött a ragadozó madár fejére, hogy ez kábultan hanyatlott le s aztán meg is ölték.

Nagyobb volt a veszedelme egy leánynak, aki valóságos nagy utat tett a levegőben egy hatalmas sas karmai közt. Anikó volt a neve s apja magával vitte a hegyek közé, mikor szénát gyűjtöttek. A leánykát lefektették puha friss szénacsomóra, aztán dolguk után láttak. Mikor visszatértek a helyre, hol a gyermeket hagyták, nem találták többé. Keresték, hívták, mind hiába, eltűnt. Ugyan e napon a szomszéd községből egy ember a hegyeken át, a sziklás ösvényen haladt erre

felé, mikor még magasabbról gyermek-sírást hallott. Föltekintett s nagy csodálkozására egy magas sziklának a csúcsán egy kis leánykát pillantott meg. El sem tudta képzelni, mikép juthatott oda, a hová még ügyes, erős hegymászó is alig tudott fölkapaszkodni. Az pedig a kis Anikó volt, kit a sas odáig hurczolt, de aztán ott hagyott, mert nagyon nehéznek találta és talán a gyermek hangos sivalkodása is zavarta. Jó szerencse, hogy nem röptében ejtette le a magasból.

A kis leányt persze lehozták a magasból s az ijedtségen és egy pár kis karmoláson kívül nem volt egyéb baja, másnap már vígan szaladgált. De a ragadozó madaraktól azontúl nagyon félt s okát sokszor elbeszélte későbbi időkben, mert azután még sokáig élt és nem igen régen mint nyolczvan éves agg nő halt meg.

A BÜVÖS KATULYA.

(Képekkel a 260—261. lapokon.)

JANIKÁ nézd: mit hoztam?

Nos, mi van e dobozban?

Nyulj bele hát, csak azt mondom:

Szinültig van benne bonbon.

De, hogy Jani megfogja —

Hallszik éles sikolya:

A dobozból — mi az? ... nini! ...

Kóczos ördög most szökik ki.

Ne rémülj el Janika,

Arcodba nem ugrik a —

Bonbonnal telt a bendője:

Vegyél, egyél hát belőle!

A SZÁNTÓVETŐ.

— Őszi csevegés Tamás bácsitól. —

ISKOLA ideje van már ilyenkor széltiben s tudom járjátok is szorgalmasan mindannyian. Ki jó kedvvel, ki kedvetlenül, és újra barátoktok a régi pajtásokkal. De talán minden iskolában van vagy egy leány, vagy egy fiu, akinek nincs jó barátja, akihez senkinek sincs jó szava, akit kellemetlennek, kiállhatatlannak mond mindenki, valóságos számüztött. Ha a ti iskolátokban is van ilyen szerencsétlen számkivetett, akinek az élete csupa szomorúság, aki nem lát napfényt, csak mindig bus időt: kérlek, kísértésétek meg és legyetek jó barátai. Sohasem fogjátok megbánni a szives jóságtokat, arról jót állok. Egy kis idő múlva azt fogjátok találni, hogy az a kiállhatatlan arc nem is épen olyan kellemetlen, hogy az az ostoba fej nem is épen olyan üres és hogy visszataszító viselkedésének hidegsége megolvad a barátság meleg napfényétől. Tegyétek meg ezt a kis próbát és nem fogjátok megbánni, bizonyos vagyok benne. Nyertek egy igaz jó barátot, ez pedig nagyon sokat ér, azt a szegény számüztöttet pedig megmentitek a gonosz indulatoktól, nemes magot hintetek a lelkébe és jóra fordítjátok talán egész életét.

Tudjátok, mért jutott ez épen most az eszembe? Kint jártam a mezőn. Ilyenkor őszi idején már nem sokan sétálnak ott kívül, mert vége a kedves szép időnek: virág nem nyílik, madár nem dalol, le van tarolva minden, a fák is hullatják levelüket, kopár, üres minden. De mégis van ott kint valaki, daczolva a csipős széllel, borus,

esős idővel. Ez a valaki pedig a szántóvető ember. Nehéz munkát végez, de örömmel teszi. Ő nem haragszik a kopár őszre; csak úgy szereti, mint a virágos tavaszt, megérlelő meleg nyarat. Es ha sűrűn zuhog le az eső, nem panaszkodik a rossz időről, hanem azt mondja:

— Nagyon jó ez a földnek, így könnyebben lehet fölszántani.

Befogja ökrét vagy lovát az eke elé és korán reggel kimegy a mezőre. Sokszor egy-egy kisebb fiu is megy vele, hogy segítsen a szántásnál, vezesse az ökröt, lovat. És naphosszat dolgoznak keményen.

A föld, melyet föl kell szántani, talán gazos, tele van hitvány gyommal és dudvával, tüskés kóróval. Az ekevas nekimegy a dudva gyökerének, szétvágja, kiirtja s a gaz lezuhan, bevegyül a földbe és szétmállik, elpusztul, tisztává lesz a föld az eke után.

Azt hiszem, a legtöbb közületek láttak már szántani. Mikor én olyan kis fiu voltam, nagyon szerettem kint járni a szántóknál és próbálgatni, tudnék-e én is?

Nagyon könnyűnek látszott az, de mikor megfogtam az eke szarvát, úgy tapasztaltam, hogy biz az egy csöppet sem könnyű. Hogy történt, hogy nem: de mikor én tartottam az eke szarvát, sohasem szántott szép egyenes és mély barázdát, az ekevas néha nagyon mélyen bevágódott a földbe, majd meg egészen fönt haladt, föl sem hasítva a rögöt, aztán hol jobbra, hol balra ugrott ki és mikor hátra pillantottam, szép egyenes barázda helyett girbe-görbe vonalat láttam, egyik helyen mély gödörrel, másikon csak gyarló kaparrással. Meggyőződtem, hogy szántani ép oly nehéz, mint amilyen fontos munka.

A szántó ember arra ügyel, hogy a mint egyszer bevágta az ekevasat a földbe, mindig egyformán mélyen tartsa, hogy az ekevas egyforma mélységben és szélességben hasítsa fel a földet: egyik baráz-

dát a másik mellé szántja, úgy, hogy egy darabka föld sem maradjon a régi állapotában, csak úgy, mintha valaki ásóval szépen rendben fölástá volna a földet. Csakhogy ásóval az ember igen kis darab földet bír egy nap alatt megpuhítani, míg ha ökröt ragaszt elejibe, annyit végez, mint husz ember.

És mért fárad ezzel? Hogy legyen kenyerünk és más mindenféle, amire szükségünk van, amit a hasznos növényekből nyerünk. Hogy a jó magot bele vethessük a földbe, szükséges, hogy előbb a földet megtisztítsuk a dudvától, porhanyóvá tegyük. Mert a vad gyom, dudva: fölébe nőne a hatalmas növénynek és elfojtaná; ha pedig a földet szántással puhává nem tennők, kemény maradna, mint a kő, a mag nem tudna benne helyet találni és gyökeret eresztetni. Mert a kicsiny növény nagyon gyöngye és kényes ám, olyan mint a piczi gyermek. A fiatal gyökérnek, mely a magból kinyújtózik, puha föld kell, hogy bele tudjon fogózni és onnan aztán kedvére nőhessen.

A fáradságos munka tehát, melyet a szántó ember végez a kopár földön, nagyon fontos, a nélkül nem lehetne majd a nyáron aratni. A szántás készíti elő a gazdag aratást. A felszántott földbe vetik bele a magot, mely egy ideig ott pihen a föld mélyében, aztán lassacskán kikel s zöld szőnyeggel borítja az előbb kopár, szomorú földet. Aztán jön a téli hó és betakarja, majd utána a tavaszi napfény, eső felváltva és a növény egyszerre szebben nő és fejlődik, kibúvik a kalász és nyár idején az aratók vigan aratják le a gazdag termést, megtelik a csűr, magtár, a gazda eladja a szép buzát, vesz az árán mindenféle szükséges és kedves holmit. De ha a szerény szorgalmas szántóvető nem végezte volna a dolgát akkor, mikor már unalmasnak, kellemetlennek találták a kopár mezőt, bizony semmi se lenne a gazdag aratásból.

És én azért szeretek ilyenkor kijárni a mezőre, nézni azt a szerény, nehéz, de hasznos munkát, mely előkészíti a jövő örömét. Mert aki jót és hasznosat kíván, annak fáradságos munkával kell azt előkészíteni, olyan csöndes, szerény munkával, mellyel nem lehet parádézni, melyet nem bámulnak meg s mely sok türelmet, kitartást kíván. A jól fölészántott földbe kell a jó magot elvetni s akkor lesz belőle gazdag aratás. A gazt, dudvát ki kell irtani, hogy a tiszta búza nőhessen s ha ezt megtettük, később élvezzük a gyümölcsét.

Mikor így a szántóvetőt nézem, az jut eszembe, hogy a jó gyermek is a mesze jövő gazdag aratását készíti elő, mikor az iskolában serényen, szorgalmasan végzi a dolgát, tanulja a leczkét és szeretettel viseltetik tanárai, pajtásai iránt. Elméjébe, szívébe veti el a jó magot és ez lassanként ki fog kelni, gazdag termést fog adni, mindenkinek olyat, amint szántott és vetett. Boldog lesz, a ki szerzett ifjan hasznos ismereteket, szerzett jó barátokat; boldogtalan, aki elmulasztotta a nehéz, de szükséges szántás-vetést.

A VARÁZSFUVOLA.

— Keleti mese. —

HOL volt, hol nem volt: volt egyszer valamikor egy igen öreg ember és annak volt három fia. Szelim, Hasszán és Nureddin volt a nevök.

Egy napon az öreg, amint ágyában feküdt, magához hívta fiait.

— Kedves fiam, mondá gyöngé hangon, az én időm lejárt, érzem, hogy utolsó óráim közeledik. De mielőtt meghalnék, szeretném azt tudni, hogy titeket jőben hagylak itt. Adok nektek utolsó jó tanácsot és aztán osztogatok azon, ami az enyém volt. Te, fiam Szelim, uralkodjál kincsvágyadon, mert az arany nem a legnagyobb boldogság e földön. Te pedig,

fiam Hasszán, ne bizakodjál tulságosan a karod és kardod erejében, mert a durva erő nem mindig vezet célhoz. Hanem te, kis szelid Nureddin fiam, te maradj ezen-tul is, ami eddig voltál: szelid, nyájas és jószívű. És most mondjátok, ki mit kíván? Te vagy a legöregebb, Szelim, te válassz legelőször.

— Ha választhatok, akkor én a kincses ládát választom az aranyokkal, felelé a kapzsi Szelim.

— Tőlem ugyan viheted, mondá az óriás erejű Hasszán. Én csak az apám pompás kardját és pajzsát kívánom, azzal majd szerzek én magamnak sokkal több kincset is.

— Tőlem is vihetik az aranyat, a hatalmas fegyvereket, szólta Nureddin. Én csak valami emléket szeretnék jó atyámtól. Nem lehetne az enyém az a kis fuvola, melyen néha oly szépen játszottál, jó atyám?

— Legyen az a tied. És ne sajnáld, hogy ezt választottad, jobban választottál, mint testvéreid.

Szelim és Hasszán titokban nevettek, hogy azt a kis haszontalan fuvolát még valamire becsülik is. Egészen kicsike kis jószág volt az, akár a mellényzsebbe is befért. Nem is ezüsből vagy aranyból készült, csak valami fekete fából, igazi kis játékszer volt.

— Az csak éppen olyan jámbor gyerekeknek való, minő Nureddin, gondolák az öregebbek.

Miután így megosztottak és mind-egyik meg volt elégedve a maga részével, apjuk halála után testvéri egyetértésben éltek még egy kis ideig. De aztán Szelim azt mondta, hogy még több aranyat akar szerezni és megy kereskedni; Hasszán pedig vitézi kalandokra indult, hogy pompás kardja meg ne rozsdásodjék. Csak Nureddin maradt otthon, mert hiszen ő a kis fuvolával egyebütt sem tehetett volna mást, mint amit otthon. Bele-

belefújt s a kis fuvola olyan gyönyörű hangokat adott, hogy aki csak hallotta, álmélkodó gyönyörűséggel állt meg és messziről odagyültek az emberek köréje. Nem is szenvedett Nureddin szükségét, hívták százfélé is, tejbe-vajba fürösztöttek, csak hogy játékát hallhassák. És ahol az ő fuvolája szólt, ott mindig békesség és barátság uralkodott, az emberek szeretettel fogtak kezét egymással.

Jó ideje mult, hogy a testvérek elváltak s Nureddin ugyancsak megörült, mikor egy napon Szelim vizsátért. Szelim is elégedett volt, mert még több aranyat hozott haza, mint a mennyivel utnak indult. Nem sokára megjött Hasszán is, kiből híres vitéz lett.

A mint a három testvér ismét együtt volt, a két öregebbik azt határozta, hogy most már nem maradnak itt, kicsiny szülővárosukban: hanem elmennek híres Bagdad városába, a fővárosba, hol a szultán lakik. Ott lesz még csak igazi szerencsésük. Szelimnek a kincseivel, Hasszának a vitézségével. Elhatározták, hogy magukkal viszik a szelid kis Nureddint is.

Elindultak és szerencsésen el is jutottak híres Bagdad városába. Hanem ugyancsak roszkor jutottak oda. Nagy zenebona volt a városban, fegyveresek rohantak ide-oda s a mint a három testvér a szultán palotájához tévedt, akkor látták csak, milyen nagy baj van itt. A nép föllázadt a szultán ellen és már a palota ostromára készült, a palotát pedig csak kevés hű katona védelmezte. Nagy volt a szultán veszedelme.

— Megmentem én, mondá Szelim. Szórok aranyat az elégedetlen embereknek, attól majd megbékülnek, a szultán pedig tisztesen adja nekem majd vissza.

Meg is kezdte s a lázadók egy kis ideig nem is gondoltak egyébire, mint az arany fölszedésére. De egyik aztán így szólt:

— Mit szedegessük apránként? Vegyük el tőle mind!

És rárohantak Szelimre, elvették tőle minden aranyát. Hasszán pedig így szólt:

— Tudtam én, hogy az arany nem használ. De az én kardom majd szétkergeti őket. Én fogom a szultánt megvédeni.

Rácsapott a lázadókra és egy ideig hatalmasan harczolt. De hát ő csak egy-maga volt, azok pedig nagyon sokan. Le-fogták, elvették a kardját. Szomorúan látta ezt Nureddin s így szólt:

— Ezek nem olyan szelid, jó emberek, mint nálunk otthon vannak. De azért megpróbálom, fuvok nekik egy kis nótát.

Alig szólalt meg a kis fuvola, a lázadók lebecsátották fegyverüket és gyönyörködve figyeltek. Lassan-lassan mind visszadugta a kardját a hüvelybe s így szóltak egymáshoz:

— Ugyan mit is csapunk itt olyan zenebonát? Sokkal okosabb lesz, ha békeségben haza megyünk és dolgunk után látunk.

Es elszéledtek, haza mentek, vége lett a lázadásnak.

A szultán pedig látta és hallotta mindezt a palota ablakából s magához hívatta a három testvért. Megjutalmazta Szelimet, meg Hasszánt is, de aztán így szólt:

— A megmentőm azonban mégis csak ez a harmadik ifju volt. Hallottam sípja hangját s megértettem: a szeretet, béke szózata volt az, mely mindenkinek boldogságot nyújt, aki hallgat rá. Te itt maradsz, Nureddin és első ember leszel a palotában, hogy mindig halljam varázsfuvoládat és mindig béke, szeretett és boldogság legyen körülöttem.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

F. Gy. Időt kérünk az elolvasására. — **Dózsa Aranka.** Örvendő tudomásul veszem, hogy a sikeres előadásra a »Kis Lap«-ból vett szindarabot választottatok, melyben melletted kitüntek még Bachrach Olga, Kemény Margit és Béla, s öcséd Ödön. (A lev. lap a te írásod?)